

Коусов Юнус, Станіславик О.В.,

Коваленко О.М.

Одеський національний політехнічний університет

ВНУТРІШНІ ТА ЗОВНІШНІ ФАКТОРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Всі фактори, які впливають на конкурентоспроможність підприємства можна розділити на дві групи: внутрішні та зовнішні [1].

До зовнішніх відносяться фактори, що генеруються макро та мезо оточенням та безпосереднім оточенням фірми [2]. На них фірма впливати не може, але вона повинна їх враховувати в своїй діяльності. Фактори безпосереднього оточення – ті, які не залежать від фірми, але на які вона може суттєво вплинути. До внутрішніх відносяться фактори, які залежать від фірми. Їх ініціатор – саме підприємство.

До зовнішніх факторів необхідно віднести: загальнополітичне становище держави, зовнішньополітичні та економічні зв'язки з іншими державами, експортно-імпорتنі відносини держави, існування конкурентів в даній сфері діяльності, раціональне розміщення виробничих сил, загальний рівень техніки та технології в країні, розвиток спеціалізації та концентрації виробництва, існуюча система управління промисловістю, присутність (або відсутність) антимонопольного законодавства.

До внутрішніх факторів відноситься: система і методи управління підприємством, рівень техніки та технології на підприємстві, система розробки та введення нових технологій, рівень організації виробництва, система планування, система економічного стимулювання та ін.

Між зовнішніми та внутрішніми факторами існує тісний взаємозв'язок – внутрішні, як правило, витікають із зовнішніх, іноді важливо провести між ними межу та виділити вплив кожного з них [3].

З часом відбуваються різні зміни, як у внутрішньому середовищі, так і у зовнішньому середовищі підприємства. Зміни, що відбуваються, можуть як позитивно, так і негативно впливати на конкурентоспроможність і конкурентостійкість підприємства. Під конкурентостійкістю розуміється спроможність підприємством збереження своїх конкурентних позицій на ринку. Дія деяких змін (факторів конкурентоспроможності) виявляється відразу і впливає на конкурентоспроможність підприємства, змінюючи його конкурентну позицію. Результат дії інших змін (факторів конкурентостійкості) виявляється з часом. Дія факторів на підприємство відбувається безперервно. Там, де є висока динамічність середовища, що обумовлена дерегуляцією і проведенням нової політики державою, а також споживацькими і технологічними змінами, що відбуваються, «правила» конкуренції змінюються, і це слід враховувати сучасним підприємствам. Якщо раніше підприємства могли планувати майбутнє з достатнім ступенем передбаченості і стабільності, то в подальшому невизначеність приведе до того, що стабільність і визначеність втрачатимуть свій рівень. А це означає, що підприємства вимушені будуть справлятися з невизначеністю, що росте, шляхом розробки гнучких стратегій, здатних звести до мінімуму дію несподіваних змін і що дозволяють ефективніше реагувати на їх прояв.

Підприємство, що працює в активному зовнішньому середовищі, відчуває на собі вплив факторів прямої дії, що роблять безпосередній і негайний вплив на діяльність підприємства і його конкурентоспроможність зокрема, а також вплив факторів непрямої дії – факторів, що можуть не робити прямої негайної дії на підприємство, але з часом позначаються на його конкурентоспроможності. Такі фактори можуть погіршувати конкурентостійкість підприємства, що приведе до зниження його конкурентоспроможності в певний момент в майбутньому.

Підприємство завжди балансує між адаптацією і стабілізацією [4]. Тому, слід відмітити, що на підприємстві повинен підтримуватися баланс факторів конкурентоспроможності. Негативні фактори створюють не тільки загрозу

конкурентоспроможності підприємства, але й обумовлюють розвиток підприємства, примушують до активних дій з підвищення своєї конкурентоспроможності. Вплив позитивних факторів несе в собі загрозу відсутності необхідності постійних змін, розвитку, що також може призвести до втрати своєї конкурентоспроможності з часом. Оптимальним, за правилом «золотої пропорції» буде співвідношення негативних і позитивних факторів конкурентоспроможності підприємства, як один до трьох, які забезпечуватимуть як стійке конкурентне положення, так і спроможність до його зміни, тобто підвищення своєї конкурентоспроможності.

В підсумку відзначимо, що підприємствам, що працюють в умовах нестабільного, швидко мінливого ринку і стану виробництва, потрібно посилення перспективних підходів у забезпеченні своєї конкурентоспроможності. Тому визначення факторів, що забезпечують конкурентоспроможність сучасного підприємства в майбутньому, розробки методів їх оцінки є актуальною науковою і практично важливою задачею.

Література

1. Ковтуненко К.В. Менеджмент зовнішньоекономічної та інноваційної діяльності (для магістрів) / К.В. Ковтуненко, О.М. Коваленко, О.В. Станіславик і ін.; за ред. К.В. Ковтуненко. – Київ: «Центр учбової літератури», 2018. – 505 с.
2. Коваленко О.М. Організаційно-економічні аспекти забезпечення конкурентоспроможності регіону / О.М. Коваленко // Економіка, фінанси, право. Серія «Економіка». – № 2/1'2017 – С. 33-38.
3. Станіславик О.В. Актуальні шляхи та фактори підвищення конкурентоспроможності вітчизняного підприємства / О.В. Станіславик, О.М. Коваленко // Економічний форум. Науковий журнал. – № 2. – Луцьк: Луцький національний технічний університет, 2017. – С. 223-231.
4. Вехи экономической мысли / Под ред. В. М. Гальперина. Т.2. Теория фирмы. – СПб.: «Экономическая школа», 2009. – 534 с.